

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL
(șefii secretariatelor instanțelor judecătorești)

CURRICULUM

FORMATOR:

Veronica MOCANU,
magistru în drept, lector universitar, USM,
președinte ONG „Centrul de mobilitate din Moldova”

CHIȘINĂU - 2013

I. PRELIMINARII

Siguranța în tratamentul datelor cu caracter personal și protecția acestora constituie un subiect de actualitate, fapt datorat conexării acestei tematici la cea privind protecția libertăților și principiilor democratice, pe care se bazează normele juridice europene. Acest interes a crescut considerabil în ultimii zece ani, în consens cu progresele tehnologice.

Actualitatea este determinată de contextul global a valorificării protecției datelor cu caracter personal ca un drept fundamental și instituționalizarea reglementărilor legate de protecția datelor cu caracter personal în legislația Republicii Moldova. De asemenea studierea dimensiunii juridice a protecției datelor cu caracter personal este determinată de evoluțiile tehnologice, creșterea schimbului, colectării de date cu caracter personal și, în rezultat, impactul și efectele privind viața privată a individului. Pe de o parte, tehnologiile informaționale sunt forme de dezvoltare a societății, pe de altă parte, se impune stabilirea unor limite privind stocarea și prelucrarea datelor cu caracter personal.

Studierea și însușirea noțiunilor și mecanismului de aplicare a măsurilor de asigurare a protecției datelor cu caracter personal, aplicarea tehnicilor de securizare a informației cu caracter personal, a mecanismului de funcționare, sunt deja realități ce urmează a fi implimentate în practică de colaboratorii oricărei instituții ce prelucrează date cu caracter personal. Astfel, în contextul în care, instituțiile de drept în general și judecătoriile și procuraturile în particular, prelucrează date cu caracter personal în contextul exercitării atribuțiilor, respectivul curs se impune ca unul absolut obligatoriu, pentru persoanele ce operează nemijlocit

Cursul propus este elaborat, în principal, pe baza reglementărilor în domeniu de interes actual, a ideilor unor experți, a principiilor din cadrul practicii judiciare internaționale /CEDO, a situațiilor de fapt, generalizarea practicii judiciare internaționale, a recomandărilor metodologice pentru asigurarea securității datelor cu caracter personal în procesul prelucrării în sistemele informaționale automatizate, a deficiențelor și a perspectivelor de configurare. Drept rezultat, sintezele principale ale problematicii au fost prezentate într-un curs sinteză de 4 ore prelegeri și 4 ore practice, în cadrul cărora audienții vor fi implicați în diverse metode interactive de instruire (lucru în echipe, grupuri încrucișate, studio de caz, exerciții), pentru a le forma abilități necesare în vederea realizării corecte a competențelor și asigurarea protecției datelor cu caracter personal în procesul de realizare a justiției.

II. OBIECTIVELE STANDARD ALE DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să cunoască noțiunile: date cu caracter personal, protecția datelor cu caracter personal, operator de date, subiect al protecției datelor cu caracter personal;
- să deosebească tipurile de date cu caracter personal;
- să identifice obligațiile operatorului de date;
- să identifice drepturile subiectului protecției datelor cu caracter personal
- să relateze principiile asigurării protecției datelor cu caracter personal;
- să cunoască actele normative ce reglementează domeniul protecției datelor cu caracter personal;
- să distingă efectele nerespectării normelor ce reglementează domeniul protecției datelor cu caracter personal ;
- să relateze esența mecanismului de asigurare a protecției datelor cu caracter personal;

La nivel de aplicare:

- să determine soluții corecte pentru problemele de ordin practic vizând materia protecției datelor cu caracter personal;
- să deosebească procesul de prelucrare de date de procesul de protecție a datelor cu caracter personal;
- să identifice raporturile în contextul cărora urmează să asigure protecția datelor cu caracter personal;
- să determine cercul subiecților implicați în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal;
- să determine atribuțiile de asigurare a protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează;
- să analizeze categoria datelor ce urmează să le prelucreze în contextul exercitării atribuțiilor;
- să deosebească operatorul de date cu caracter personal de persoana împuternicită, delimitându-le atribuțiile;
- să stabilească coraportul între obligațiile sale ca operator de date și drepturile persoanei vizate;

La nivel integrare:

- să formuleze mecanisme de protecție a datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează;
- să illustreze indicațiile ce urmează a fi impuse spre respectare în contextul asigurării protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează;
- să profileze particularitățile statutului său în contextul relațiilor legate de prelucrarea de date;
- să identifice situațiile în care datele sale personale sunt prelucrate și să se expună asupra corectitudinii și legalității acțiunilor ce sunt realizate asupra datelor sale;
- să stabilească limite între respectarea dreptului la acces la informație, transparență, publicitate și asigurarea protecției datelor cu caracter personal;
- să identifice problemele ce pot apărea în contextul asigurării protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează propunând modalități de soluționare;
- să contribuie la diseminarea culturii utilizării corecte și legale a datelor cu caracter personal

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Numărul de ore		Evaluarea	Responsabil de disciplină
curs	practice	Teste pentru veriicarea cunoștințelor	Mocanu Veronica
4	4		

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și reprezentarea orientativă a orelor de curs

Nr. crt.	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Considerații generale privind datele cu caracter personal: analiza actelor normative, definiții, clasificări și modalități de prelucrare.	2
2.	Subiecții raporturilor juridice legate de prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal: drepturi și obligații. Practica CEDO.	2
	În total	4

b) Tematică și reprezentarea orientativă a orelor practice

Nr. crt.	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Considerații generale privind datele cu caracter personal: analiza actelor normative, definiții, clasificări și modalități de prelucrare.	2
2.	Subiecții raporturilor juridice legate de prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal: drepturi și obligații. Practica CEDO.	2
	În total	4

V. OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> - să determine cadrul legislativ aplicabil domeniului protecției datelor cu caracter personal; - să definească noțiunile: date cu caracter personal, proces de prelucrare de date, protecția datelor cu caracter personal, operator de date, subiect al protecției datelor cu caracter personal; - să deosebească tipurile de date și regimul aplicabil acestora; - să deosebească procesul de prelucrare de date de procesul de protecție a datelor cu caracter personal; - să identifice și să caracterizeze principiile de prelucrare și protecție a datelor cu caracter personal. 	<p>Considerații generale privind datele cu caracter personal, definiție, clasificări și modalități de prelucrare</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Legislația națională și internațională privind protecția datelor cu caracter personal, evoluția instituției protecției datelor cu caracter personal 2. Definirea noțiunilor legate de domeniul protecției datelor cu caracter personal 3. Principiile asigurării protecției datelor cu caracter personal

<ul style="list-style-type: none"> - să identifice subiecții ce sunt implicați în raporturile legate de prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal; - să determine drepturile și obligațiile subiecților implicați în procesul de prelucrare și protecție a datelor; - să caracterizeze mecanismul de asigurare a protecției datelor cu caracter personal, făcând referire la politica de securitate; - să determine procedura de notificare a Centrului Pentru Protecția Datelor cu Caracter personal; - să determine acțiunile ce urmează a fi realizate în contextul transferului de date; - să identifice situațiile în care datele sale personale sunt prelucrate și să se expună asupra corectitudinii și legalității acțiunilor ce sunt realizate asupra datelor sale; - să înțeleagă limite între respectarea dreptului la acces la informație, transparență, publicitate și asigurarea protecției datelor cu caracter personal; - să identifice problemele ce pot apărea în contextul asigurării protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează propunând modalități de soluționare; - să dezvolte tehnici de elaborare a instrucțiunilor și dezvoltarea bunelor practici privind prelucrarea datelor cu caracter personal și asigurarea protecției acestora. - să cunoască problemele apărute pe plan european și practica judecării respectivelor cauze 	<p>Subiecții raporturilor juridice legate de prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal: drepturi și obligații.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Operatorii de date, persoanele împuternicite și terții, drepturile și obligațiile acestora în contextul prelucrării de date și asigurării protecției datelor cu caracter personal. Procedura de notificare a Centrului Pentru Protecția Datelor cu Caracter personal. 2. Drepturile persoanei vizate. 3. Asigurarea protecției datelor cu caracter personal în contextul exercitării atribuțiilor în cadrul sistemului organelor de drept. 4. Transferul internațional de date, norme, mecanisme, procedee. 5. Practica CEDO.
--	--

VI. SUGESTII PENTRU ACTIVITATEA INDIVIDUALĂ

SUBIECTE/PROBLEME	FORME DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
Considerații generale privind datele cu caracter personal: analiza actelor normative, definiții, clasificări și modalități de prelucrare.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studii. 2. Lectura articolelor și surselor adiționale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Susținerea testelor; - Prezentarea eseurilor.
Subiecții raporturilor juridice legate de prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal: drepturi și obligații. Practica CEDO.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lectura articolelor și surselor adiționale. 2. Studiarea jurisprudenței. 	<ul style="list-style-type: none"> - Susținerea testelor; - Prezentarea eseurilor; - Soluționarea spețelor.

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

Evaluări sumative finale:

Teste, aprecierea felului cum a realizat exercițiul, aprecierea lucrului în tandem sau în echipă, aprecierea evoluărilor în cadrul seminarelor.

Pe parcursul orelor practice audienții vor soluționa spețe, completa teste speciale care le va permite:

- să stabilească în ce condiții urmează să prelucrez datele cu caracter personal ;
- să delimiteze atribuțiile persoanelor împuternicite;
- să stabilească mecanismul de prelucrare și asigurare a protecției datelor cu caracter personal;
- să răspundă la cereri și sesizări din partea publicului;
- să-și îndeplinească atribuțiile în sensul respectării legislației privind protecția datelor cu caracter personal;

Model Test grilă:

1. Definiți noțiunea de date cu caracter personal
2. Deosebiți tipurile de date cu caracter personal, și indicați de ce este important a le deosebi.
3. Identificați și caracterizați principiile protecției datelor cu caracter personal
4. Caracterizați statutul juridic al operatorului de date, identificând drepturile și obligațiile acestora
5. Identificați în activitatea Dvs-tre ce tipuri de date prelucrați și enumerați condițiile ce urmează a fi respectate atunci când realizați acțiuni de prelucrare.

Model Speță:

Reprezentanții mass-media s-au adresat cancelariei judecătorei cu o cerere prin care au solicitat accesul la dosarul X, întemeindu-și cererea pe prevederile legale ce garantează accesul la informație. Colaboratorii cancelariei, i-au indicat adresatului să se apropie a doua zi pentru a face cunoștință cu dosarul.

Între timp, colaboratorul cancelariei a transmis cererea solicitantului grefierii spre examinare. Ulterior, grefiera a informat verbal, judecătorul solicitându-I permisiunea de a transmite dosarul. Fără ca să vadă cererea, judecătorul a dat acceptul cu privire la transmitere spre vizualizare a dosarului solicitat.

Dați apreciere comportamentului colaboratorilor cancelariei, grefierii și judecătorului, identificând erori de comportament și calificând fapta fiecăru-i subiect.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte internaționale:

1. [Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal](#). Strasbourg, 28 ianuarie 1981. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.1999, nr. 80.
2. Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date din 24.10.1995.
3. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Nisa, 07.12.2000. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 303/1, 14.12.2007 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:ro:PDF> (vizitat 10.03.2012).
4. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10.12.1948. Tratatate internaționale, 1998, 11 p. (Aderat la Declarație prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.1990).
5. Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966 și protocoalele sale facultative. Tratatate internaționale, 1998, vol. 1, 30 p. (În vigoare pentru Republica Moldova din 26.04.1993).
6. American Convention on Human Rights, Adopted at the Inter-American Specialized Conference on Human Rights. San José, Costa Rica, 22.11.1969. <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm> (vizitat 12.05.2012).
7. Protocolul adițional la Convenția de la Strasbourg pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor, adoptat la Strasbourg la 18 noiembrie 2001.
8. UN General Assembly, Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files, 14 December 1990, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ddcafaac.html> (vizitat 15.10.2011).
9. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950 de către statele membre ale Consiliului Europei).
10. Directiva 2005/58/CE, modificată în 2009, privind viața privată și comunicațiile electronice
11. Directiva 2006/24/CE privind păstrarea datelor.
12. Regulamentul (CE) nr. 45/2001 privind prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare.
13. Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală.

Acte naționale:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, august 1994.
2. Legea Republicii Moldova. Codul Civil al Republicii Moldova. Nr. 726-XII din 04.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.2002, nr. 82-86 (967-971), art. 14.
3. Legea Republicii Moldova privind protecția datelor cu caracter personal. Nr. 133 din 08.07.2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.10.2011, nr. 70-175/492.
4. Codul Muncii al Republicii Moldova. Nr. 154-XV din 28.03.2003. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.2003, nr. 159-162.
5. Hotărârea Guvernului privind aprobarea cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal. Nr. 1123 din 14.12.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.12.2010, nr.254-256/1282.
6. Legea privind accesul la informație. Nr.982-XIV din 11.05.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 28.07.2000, nr.88-90/664.

7. Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. Nr.467-XV din 21.11.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.01.2004, nr.6-12 /44.
8. Legea cu privire la conflictul de interese. Nr.16-XVI din 15.02.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.05.2008, nr. 94-96/351.
9. Legea cu privire la avocatură. Nr.1260-XV din 19.07.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 12.09.2002, nr.126-127/1001
10. Legea cu privire la informatică. Nr.1069-XIV din 22.06.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 05.07.2001, nr.73-74/547.
11. Legea cu privire la notariat. Nr. 1453-XV din 08.11.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 21.11.2002, nr. 154-157/1209.
12. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.217-XII din 28.07.1990 cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului.
13. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.1298-XIII din 24.07.1997 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această convenție.

Acte de interpretare și recomandare:

1. Avizul Grupului de Lucru privind nr. 1/2010 privind conceptele de „operator” și „persoană împuternicită de către operator”. Direcția D (Drepturi fundamentale și cetățenie) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190, 16.02.2010. 34 p. http://ec.europa.eu/justicehome/fsj/privacy /index_en.htm (vizitat 02.08.2011).
2. Avizul 4/2007 privind conceptul de date cu caracter personal. Direcția C (Justiție civilă, drepturi și cetățenie) a Comisiei Europene. Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia. Nr. birou LX-46 01/43, 2007. 31 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_ro.pdf (vizitat 01.10.2011).
3. Avizul 3/2010 privind principiul responsabilității. Direcția C (Drepturi fundamentale și cetățenia Uniunii Europene) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190. 2010. 20 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2010/wp173_ro.pdf (04.05.2011).
4. Avizul 2/2009 privind protecția datelor cu caracter personal ale copiilor. Direcția C (Justiție Civilă, Drepturi și Cetățenie) din cadrul Comisiei Europene. Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles. Belgia, Biroul nr. LX-46 01/06, 2009, 21 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2009/wp160_ro.pdf(vizitat 07.03.2010).
5. Avizul nr. 2/2010 privind publicitatea comportamentală online, Direcția D (Drepturi fundamentale și cetățenie) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190, 2010. 28 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2010/wp171_ro.pdf(vizitat 02.06.2012).

Articole:

1. Avornic Gh., Mocanu V. Realizarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal. În: Revista Națională de Drept, Chișinău, 2012, nr. 9 (144), p. 2-8.
2. Carp R., Șandru S. Dreptul la intimitate și protecția datelor cu caracter personal. București: All Beck, 2004. 216 p.
3. Mocanu V. Globalizarea-factor de configurare a unui drept universal. Perspective de reglementare. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 8 (248), p. 35-41.
4. Mocanu V. Subiecții dreptului protecției datelor cu caracter personal. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 7 (24), p. 51-58.

5. Mocanu V. Delimitări conceptuale în legislația și literatura juridică privind abordarea protecției datelor cu caracter personal. În: Revista științifico-practică "Legea și Viața", Chișinău, 2012, nr. 10 (250), p. 36-45.
6. Mocanu V. The field of personal data protection-specific area of regulation. În: Revista științifico-practică "Legea și Viața", Chișinău, 2012, nr. 9 (249), p. 23-32.
7. Mocanu V. Natura juridică a dreptului la protecția datelor cu caracter personal. În: Revista științifică "Studias Universitas"-Seria "Științe sociale", Chișinău, 2012, nr. 8 (58), p. 12-18.
8. Mocanu V. The field of personal data protection-specific regulatory design. În: Journal of Legal Studies published on behalf of "Petre Andrei" University, Faculty of Law, Iași, 2012, nr. 3-4, p. 59-75.
9. Sârcu D., Rusu V. Conceptul de date cu caracter personal și categoriile de date personale protejate în cadrul Consiliului European. În: Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, 2011, nr. 3. 14 p.
10. Protecția datelor cu caracter personal la nivel. Reglementări la nivel internațional ale domeniului. Tribuna tânărului savant. Chișinău, nr 3 (18) septembrie 2010. 63 p.